

Ringa medelstillgång men stor offervilja, när första kyrkan och prästgården byggdes

Enligt Björna kyrkokassas räkenskapsbok med början år 1795 hade församlingen mycket litet av kontanta penningmedel att röra sig med. Speciellt anmärkningsvärt är detta under de fem första åren, då församlingen på kort tid uppförde både kyrka och prästgård. Men som tidigare framgått, så förelåg det laglig skyldighet för varje församlingsmedlem att bidra med dagsverken – en form av den tidens skattesystem.

Till kapellets uppförande utgick som tidigare framhållits en s. k. rikskollekt; hur mycket den inbringade är ej känt, men den torde liksom vid den andra kyrkans byggande ha gett ett välbehövligt tillskott.

En annan årlig inkomst härledde sig från Vin- och Byggnadssäd, ett bidrag som staten gav åt kyrkan till kostnad för vin (vinsäd) och till kyrkobyggnadernas underhåll (byggnadssäd). För Björna församlings vidkommande uppgick detta bidrag till värdet av två tunnor korn enligt det pris markegångstaxan föreskrev. Detta bidrag har utgått till församlingen till långt in i vår tid men har nu upphört.

Eljest utgjordes kyrkans inkomster till stor del av frivilliga gåvor vid bröllop, dop och begravningar, gåvor till kapellet och kyrkklockan, vinören samt böter för förseelser som störde tukt och ordning.

Mynträknigen den aktuella tiden var: 1 riksdaler banko = 48 skilling, 1 skilling = 12 runstycken. Med den tidens ringa tillgång på »klingande valuta» var penningvärdet högt och ej på något sätt jämförbart med vår valuta.

Inkomsterna för år 1795 utgjorde 26 riksdaler 36 skilling 3 runstycken och utgifterna under samma tid 14 riksdaler 40 skilling. Under de följande åren ökade gåvornas antal till kapellet och kyrkklockan. Det var många givare både från Björna men även från Själevad, Arnäs, Åsele m. fl. socknar. Mest rörde det sig om belopp

understigande en riksdaler, endast vid bröllop var man något generösare. Ett belopp på 50 riksdaler är bokfört som »moderförsamlingens villiga sammanskott till kapellbyggnaden».

Utgifterna utfördes samma tid åtgick bl. a. till inköp av spik, kalk, fönster, mindre partier bräder, näver och lås. Några exempel på priser kan nämnas: 1 mes näver (1 mes = 70 näver) 24 skilling, 10½ tolfter bräder 3 riksdaler 10 skilling och 7½ tunnor kalk för 5 riksdaler 3 skilling. År 1796 köptes till kapellet en förgylld silverkalk med patén för 13 riksdaler 10 skilling 8 runstycken och 1 ljusstake av mässing för 1 riksdaler 24 skilling, och påföljande år inköptes 1 vinkanna av mässing, förtent inuti för 1 riksdaler 24 skilling. Därtill inköptes ett flertal handböcker.

Enligt kyrkoherde Sidner göts kyrkklockan år 1798 och torde rimligen ha satts upp i tornet året därpå att döma av följande anteckning i kassaboken för år 1799: »På grund av inköp av kyrkklockan nödgades församlingen låna upp pengar av följande personer».

Bonden Johan Jonsson, Hemling	30 riksdaler		
Bonden Pehr Pehrsson, Björnsjö	100	»	
Pehr Pehrssons moder och hans syskon	70	»	
Nämndeman Hans Salomonsson, Björna .	170	»	
Kyrkovärden Olof Andersson, Björnsjö .	89	»	
Bonden Anders Ersson, Leding	42	»	16 skilling
Inspektör Per Sillvander (troligen inspektör vid Björnsjö-sågen)	28	»	40 »

Sammanlagt upplånades mot reverser 598 riksdaler 9 skilling 4 runstycken jämte 22 riksdaler följande år från bonden Nils Jonsson, Långviken. De utställda reverserna löpte med 3-6 % ränta.

År 1802 redovisar församlingen en skuld på 356 riksdaler 42 skilling 5 runstycken och påföljande år 573 riksdaler 38 skilling 2 runstycken. Inköpet av kyrkklockan blev således en betungande utgift, som det tog avsevärd tid att betala. Den kostade 750 riksdaler, en för den tiden stor investering.

Särskilda räkenskaper fördes för fattigkassan fr. o. m. år 1796, och dess omslutning det året var 5 riksdaler 27 skilling 6 runstyc-

ken. Inkomsterna härrörde sig från gåvomedel efter avlidna personer. Den enda kontanta utgiften det året var 24 skilling till en änka i Ryssjön. Kassans omslutning 20 år senare var 39 riksdaler 19 skilling 8 runstycken och uppgick efter 50 år till c:a 150 riksdaler.

Mitt i all uppoffring med dagsverksskyldighet och kontanta bidrag hade församlingsborna vissa svårigheter med uppehållet. År 1797 var t. ex. ett prövningens år för befolkningen. Kapellpredikanten Anders Billmark har nämligen antecknat: »Det var ett så våldsamt blåsväder, att ingen minns dess like. Det var blidväder hela vintern, och sommaren blev regnig, och säden blev förstörd av nattfrost». Men det var ett härdigt släkte, som trots motgångar hade förmågan att överleva!